

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

MICHAL BOBEK

της 11ης Μαΐου 2016¹

Υπόθεση C-108/16 PPU

Openbaar Ministerie

κατά

Paweł Dworzecki

[αίτηση του rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο του Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες)

για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή — Επείγουσα προδικαστική διαδικασία — Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις — Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ — Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως — Διαδικασίες παραδόσεως μεταξύ των κρατών μελών — Λόγοι προαιρετικής μη εκτελέσεως — Ποινή επιβληθείσα ερήμην — Προσωπική κλήτευση ενώπιον του δικαστηρίου — Επίσημη κοινοποίηση δι' άλλων μέσων — Δίκαιο της Ένωσης — Αυτοτελείς έννοιες»

1. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβλήθηκε στο πλαίσιο της εκτελέσεως στις Κάτω Χώρες ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψεως που εκδόθηκε από πολωνικό δικαστήριο κατά του P. Dworzecki. Το εν λόγω ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψεως αποσκοπεί στην εκτέλεση τριών στερητικών της ελευθερίας ποινών, μία εκ των οποίων επιβλήθηκε στο πλαίσιο δίκης στην οποία ο P. Dworzecki δεν παρέστη αυτοπροσώπως.

2. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά κυρίως το ζήτημα αν η κοινοποίηση κλητεύσεως σε ενήλικο (εν προκειμένω, τον παππού του P. Dworzecki), μέλος του νοικοκυριού που κατοικεί στη δηλωθείσα από το εκζητούμενο πρόσωπο διεύθυνση, μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών², όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009³ (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο).

3. Με την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί της ερμηνείας ορισμένων εννοιών που περιλαμβάνονται στο άρθρο 4α της αποφάσεως-πλαισίου. Η απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα παρέχει την ευκαιρία να αποσαφηνιστεί το έργο του αρμόδιου για την εκτέλεση δικαστηρίου όσον αφορά την εξακρίβωση των περιστάσεων που οδηγούν στην εφαρμογή των εναλλακτικών δυνατοτήτων που προβλέπονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 190, σ. 1.

3 — ΕΕ L 81, σ. 24.

I – Το νομικό πλαίσιο

A – Το δίκαιο της Ένωσης

4. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαίσιο, «[τ]α κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο». Κατά την παράγραφο 3 της ίδιας διατάξεως, η απόφαση-πλαίσιο «δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 [ΕΕ]».

5. Η απόφαση-πλαίσιο 2009/299 τροποποίησε την απόφαση-πλαίσιο 2002/584. Κατήργησε, μεταξύ άλλων, το άρθρο 5, παράγραφος 1, αυτής και προσέθεσε ένα νέο άρθρο 4α, που αφορά τις αποφάσεις οι οποίες εκδίδονται σε δίκες κατά τις οποίες το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως.

6. Η αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως-πλαίσιο 2009/299 ορίζει τα εξής:

«Είναι απαραίτητο να παρασχεθούν σαφείς και κοινές βάσεις για τη μη αναγνώριση των αποφάσεων, που εκδίδονται σε δίκες κατά τις οποίες το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως. Στόχος της παρούσας απόφασης-πλαίσιο είναι να επανοριστούν οι εν λόγω κοινές βάσεις που θα επιτρέπουν στην εκτελούσα αρχή να εκτελέσει την απόφαση παρά την απουσία του ενδιαφερομένου από τη δίκη, τηρουμένου πλήρως του δικαιώματος υπεράσπισης του ενδιαφερομένου. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν έχει εκπονηθεί για να ρυθμίζει τις μορφές και μεθόδους, περιλαμβανομένων και των δικονομικών απαιτήσεων, που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των αποτελεσμάτων που προσδιορίζονται στην παρούσα απόφαση-πλαίσιο και που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των εθνικών δικαίων των κρατών μελών».

7. Η αιτιολογική σκέψη 7 της αποφάσεως-πλαίσιο 2009/299 αναφέρει:

«Δεν θα πρέπει να επιτρέπεται άρνηση αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεως εκδοθείσας σε δίκη κατά την οποία το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως, εφόσον το εν λόγω πρόσωπο κλητεύθηκε αυτοπροσώπως και με την κλήτευση ενημερώθηκε σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως ή εφόσον, δι' άλλων μέσων, ενημερώθηκε πραγματικά και επισήμως σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης αυτής, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι το πρόσωπο τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης. Εννοείται εν προκειμένω ότι το πρόσωπο θα πρέπει να έχει ενημερωθεί “εν ευθέτω χρόνω”, ήτοι εγκαίρως, ώστε να μπορεί να συμμετάσχει στη δίκη και να ασκήσει το δικαίωμα της υπεράσπισής του.»

8. Κατά την αιτιολογική σκέψη 8 της αποφάσεως-πλαίσιο 2009/299:

«Το δικαίωμα του κατηγορουμένου για δίκαιη δίκη κατοχυρώνεται από τη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, όπως ερμηνεύεται από το [Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου]. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται το δικαίωμα του ενδιαφερομένου προσώπου να εμφανισθεί αυτοπροσώπως στη δίκη. Προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα αυτό, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο χρειάζεται να τελεί εν γνώσει της προγραμματιζόμενης δίκης. Βάσει της παρούσας απόφασης-πλαίσιο, η επίγνωση του προσώπου όσον αφορά τη δίκη θα πρέπει να εξασφαλίζεται από κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο, ενώ εξυπακούεται ότι αυτό πρέπει να συνάδει προς τις απαιτήσεις της εν λόγω σύμβασης. Σύμφωνα με τη νομολογία του [Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου], όταν εξετάζεται κατά

πόσον ο τρόπος με τον οποίο παρέχεται η πληροφορία επαρκεί ώστε να εξασφαλίζεται η επίγνωση του προσώπου όσον αφορά τη δίκη, ιδιαίτερη προσοχή μπορεί, κατά περίπτωση, να προσδίδεται και στη δέουσα προσπάθεια που καταβάλλει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο προκειμένου να λάβει πληροφορίες που απευθύνονται σε αυτόν.»

9. Το άρθρο 4α της αποφάσεως-πλαισίου έχει ως εξής:

«1. Η εκτελούσα δικαστική αρχή δύναται επίσης να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που έχει εκδοθεί με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας, εάν το πρόσωπο δεν εμφανίσθηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης, εκτός εάν στο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης αναφέρεται ότι το πρόσωπο, βάσει δικονομικών απαιτήσεων που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους εκδόσεως:

α) εν ευθέτω χρόνω:

- i) είτε είχε κλητευθεί αυτοπροσώπως και με την κλήτευση είχε ενημερωθεί σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως, είτε είχε δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως για την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης αυτής, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης·

και

- ii) είχε ενημερωθεί ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση σε περίπτωση που το πρόσωπο δεν εμφανιστεί στη δίκη·

ή

- β) το πρόσωπο τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης, είχε δώσει δε εντολή σε δικηγόρο, τον οποίον διόρισε είτε το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είτε το κράτος, να τον ή την εκπροσωπήσει στη δίκη, και εκπροσωπήθηκε όντως από αυτόν τον δικηγόρο στη δίκη·

ή

- γ) αφού του επεδόθη η απόφαση και ενημερώθηκε ρητά για το δικαίωμά του να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπου το πρόσωπο δικαιούται να παρίσταται, η δε ουσία της υπόθεσης, περιλαμβανομένων και νέων αποδεικτικών στοιχείων, θα επανεξεταστεί, και η δίκη μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής αποφάσεως:

- i) έχει δηλώσει ρητώς ότι δεν αμφισβητεί την απόφαση·

ή

- ii) δεν έχει ζητήσει να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο εντός της ισχύουσας προθεσμίας·

ή

δ) η απόφαση δεν του επιδόθηκε αυτοπροσώπως αλλά:

- i) θα του επιδοθεί αυτοπροσώπως και αμελλητί μετά την παράδοσή του και θα ενημερωθεί ρητά για το δικαίωμά του να δικασθεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπου το πρόσωπο δικαιούται να παρίσταται, η δε ουσία της υπόθεσης, περιλαμβανομένων και νέων αποδεικτικών στοιχείων, θα επανεξετασθεί, και η δίκη μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής αποφάσεως·

και

- ii) θα ενημερωθεί σχετικά με την προθεσμία εντός της οποίας οφείλει να ζητήσει να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπως προβλέπεται στο σχετικό ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

[...].»

B – Το ολλανδικό δίκαιο

10. Ο νόμος περί παραδόσεως εκζητούμενων προσώπων (*Overleveringswet*, στο εξής: *OLW*) μεταφέρει στο ολλανδικό δίκαιο την απόφαση-πλαίσιο. Το άρθρο 12 του *OLW* μεταφέρει το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου και ορίζει τα εξής:

«Η παράδοση δεν επιτρέπεται εφόσον το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει εκδοθεί με σκοπό την εκτέλεση δικαστικής αποφάσεως, ενώ ο εκζητούμενος δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως, εκτός εάν στο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης αναφέρεται ότι ο εκζητούμενος, βάσει των δικονομικών απαιτήσεων του κράτους μέλους εκδόσεως:

- α) εν ευθέτω χρόνω, είτε είχε κλητευθεί αυτοπροσώπως και με την κλήτευση είχε ενημερωθεί σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως, είτε είχε δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως για την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης αυτής, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης και είχε ενημερωθεί ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση σε περίπτωση που αυτός δεν εμφανιστεί στη δίκη·

[...].»

II – Η διαφορά της κύριας δίκης

11. Στις 30 Νοεμβρίου 2015, ο *officier van justitie bij de rechtbank* (εισαγγελέας ενώπιον του δικαστηρίου αυτού) υπέβαλε στο *rechtbank Amsterdam* (πρωτοδικείο Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες) αίτηση περί εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψεως που εκδόθηκε στις 4 Φεβρουαρίου 2015 από το *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (περιφερειακό δικαστήριο της Zielona Góra, Πολωνία) για τη σύλληψη και την παράδοση του P. Dworzecki.

12. Το ένταλμα σύλληψεως εκδόθηκε με σκοπό την εκτέλεση στην Πολωνία τριών στερητικών της ελευθερίας ποινών που επιβλήθηκαν με τρεις αποφάσεις εκδοθείσες στις 12 Μαρτίου 2007 (απόφαση I), στις 22 Ιουνίου 2010 (απόφαση II) και στις 2 Ιουνίου 2011 (απόφαση III). Οι ποινές έχουν, αντιστοίχως, διάρκεια δύο ετών (από την οποία απομένει εκτέλεση 7 μηνών και δώδεκα ημερών), οκτώ μηνών και έξι μηνών⁴.

⁴ — Επειδή η δικαστική αρχή εκδόσεως δεν έχει χαρακτηρίσει τις πράξεις ως «πράξεις για τις οποίες δεν απαιτείται έλεγχος του διττού αξιοποίνου», το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι κατά το ολλανδικό δίκαιο οι πράξεις συνιστούν «(I) κλοπή, της οποίας προηγήθηκε βία κατά προσώπων έχουσα ως σκοπό την προετοιμασία της κλοπής· (II) συναυτουργία σε: εκ προθέσεως και παράνομη πρόκληση φθοράς σε αγαθό που εν όλω ή εν μέρει ανήκει σε άλλον· (III) απειλή εγκληματικής επίθεσης κατά της ζωής».

13. Από το σημείο d του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως προκύπτει ότι ο P. Dworzecki δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη η οποία οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως II. Στο πλαίσιο αυτό, η δικαστική αρχή εκδόσεως επέλεξε το σημείο 1, στοιχείο b, του εντύπου του εντάλματος συλλήψεως (που αντιστοιχεί στο σημείο 3.1.β. του εντύπου που επισυνάπτεται ως παράρτημα της αποφάσεως-πλαisiού) το οποίο εφαρμόζεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες «το πρόσωπο δεν κλητεύθηκε αυτοπροσώπως αλλά είχε δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως για την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης, είχε δε ενημερωθεί σχετικά με το γεγονός ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση σε περίπτωση που δεν εμφανισθεί στη δίκη».

14. Όσον αφορά τα «πληροφοριακά στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο έχει εκπληρωθεί ο σχετικός όρος» που προβλέπονται στο σημείο 4 του σημείου δ του υποδείγματος εντύπου το οποίο επισυνάπτεται ως παράρτημα της αποφάσεως-πλαisiού, η δικαστική αρχή εκδόσεως διευκρίνισε τα εξής:

«Το έγγραφο κλητεύσεως απεστάλη στη διεύθυνση την οποία ο Paweł Dworzecki είχε δηλώσει για τις επιδόσεις δικογράφων και παρελήφθη από ενήλικο πρόσωπο που διαμένει στη διεύθυνση αυτή, τον παππού του Paweł Dworzecki, σύμφωνα με το άρθρο 132 του κώδικα ποινικής δικονομίας το οποίο ορίζει ότι “σε περίπτωση που ο προς ον η επίδοση απουσιάζει από την οικία του, το διαδικαστικό έγγραφο πρέπει να παραδοθεί σε ενήλικο πρόσωπο που είναι μέλος του νοικοκυριού του προς ον η επίδοση και αν το πρόσωπο αυτό επίσης απουσιάζει, το διαδικαστικό έγγραφο δύναται να παραδοθεί στον ιδιοκτήτη ή στον θυρωρό ή στον επικεφαλής του χωριού, υπό την προϋπόθεση ότι αναλαμβάνουν να το παραδώσουν στον προς ον η επίδοση”. Επίσης, αντίγραφο της αποφάσεως απεστάλη στην ίδια διεύθυνση και παρελήφθη από ενήλικο πρόσωπο που διαμένει στη διεύθυνση αυτή. Επιπλέον, ο Paweł Dworzecki ομολόγησε την ενοχή του και δέχθηκε εκ των προτέρων την ποινή που είχε προτείνει ο εισαγγελέας.»

15. Ο P. Dworzecki βρίσκεται υπό κράτηση στις Κάτω Χώρες αναμένοντας, αφενός, την παράδοσή του –η οποία έχει ήδη επιτραπεί– για τις αποφάσεις I και III και, αφετέρου, την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου επί της αποφάσεως II.

III – Η απόφαση περί παραπομπής και τα προδικαστικά ερωτήματα

16. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, αντίθετα προς τις διατάξεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού, το άρθρο 12 του OLW, προβλέπει έναν επιτακτικό λόγο αρνήσεως της εκτελέσεως στην περίπτωση που το εκζητούμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως επί της οποίας βασίζεται το ένταλμα συλλήψεως.

17. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, στο παρελθόν, το rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο Άμστερνταμ) είχε ερμηνεύσει το τμήμα της φράσεως «βάσει των δικονομικών απαιτήσεων του κράτους μέλους εκδόσεως», που προηγείται των σημείων a έως d του άρθρου 12 του OLW⁵, υπό την έννοια ότι εναπόκειται στο δίκαιο του κράτους μέλους εκδόσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως να καθορίσει αν τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά εμπίπτουν σε μία από τις απαριθμούμενες στη διάταξη αυτή περιπτώσεις. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται πλέον, όπως φαίνεται από τα προδικαστικά ερωτήματά του, ως προς τη συμβατότητα μιας τέτοιας ερμηνείας με την απόφαση-πλαίσιο.

5 — Το οποίο αντιστοιχεί στο τμήμα της φράσεως που περιλαμβάνεται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού: «βάσει δικονομικών απαιτήσεων που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης».

18. Υπό τις συνθήκες αυτές, το rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο Άμστερνταμ) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι οι περιεχόμενες στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ έννοιες

— “εν ευθέτω χρόνω είχε κλητευθεί αυτοπροσώπως και με την κλήτευση είχε ενημερωθεί σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως”

και

— “εν ευθέτω χρόνω είχε δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως για την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης αυτής, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης”

αυτοτελείς έννοιες του δικαίου της Ένωσης;

2) Αν ναι:

α) κατά ποιον τρόπο πρέπει εν γένει να ερμηνευθούν αυτές οι αυτοτελείς έννοιες και

β) εμπίπτει μια περίπτωση όπως η επίμαχη, η οποία χαρακτηρίζεται από το ότι:

— κατά το [ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως], η κλήτευση πραγματοποιήθηκε με παράδοση, στη διεύθυνση του εκζητούμενου, σε ενήλικο μέλος του νοικοκυριού του, το οποίο μέλος ανέλαβε να παραδώσει το έγγραφο κλητεύσεως στον εκζητούμενο·

— χωρίς να προκύπτει από το [ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως] αν, και πότε, το εν λόγω μέλος του νοικοκυριού πράγματι παρέδωσε το έγγραφο κλητεύσεως στον εκζητούμενο·

— ενώ από τις δηλώσεις στις οποίες ο εκζητούμενος προέβη κατά τη συνεδρίαση του αιτούντος δικαστηρίου δεν δύναται να συναχθεί αν ο εκζητούμενος έλαβε –εγκαίρως– γνώση της ημερομηνίας και του τόπου διεξαγωγής της προγραμματισμένης δίκης,

σε μια από τις δύο αυτοτελείς έννοιες τις οποίες αφορά το πρώτο ερώτημα;».

IV – Επί της επείγουσας διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου

19. Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να εξεταστεί η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως κατά την επείγουσα διαδικασία του άρθρου 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Αιτιολόγησε το αίτημα αυτό επισημαίνοντας ότι ο P. Dworzecki στερείται επί του παρόντος της ελευθερίας του εν αναμονή, αφενός, της παράδόσεώς του –η οποία έχει ήδη επιτραπεί από το αιτούν δικαστήριο για δύο εκ των τριών αποφάσεών του– και, αφετέρου, της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με την απόφαση που απομένει. Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η προθεσμία απαντήσεως εκ μέρους του Δικαστηρίου έχει άμεση και καθοριστική επίπτωση στη διάρκεια της κρατήσεως του P. Dworzecki.

20. Το τέταρτο τμήμα του Δικαστηρίου αποφάσισε στις 10 Μαρτίου 2016 να κάνει δεκτό το αίτημα του αιτούντος δικαστηρίου για την εφαρμογή της επείγουσας διαδικασίας.

21. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο P. Dworzecki, η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση που έλαβε χώρα στις 14 Απριλίου 2016, πέραν των ανωτέρω, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου ανέπτυξαν επίσης προφορικώς τις παρατηρήσεις τους.

V – Ανάλυση

22. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η ερμηνεία ορισμένων εννοιών που περιέχονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλασιού πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά στο εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους εκδόσεως ή αν πρόκειται για αυτοτελείς έννοιες του δικαίου της Ένωσης. Υπό τη δεύτερη εκδοχή, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο, με το δεύτερο προδικαστικό του ερώτημα, επί της ερμηνείας που πρέπει να δοθεί στις έννοιες που περιέχονται στη διάταξη αυτή λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως.

23. Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η υπό κρίση υπόθεση αφορά το ζήτημα της μετατροπής από την εθνική νομοθεσία ενός προαιρετικού λόγου μη εκτελέσεως σε υποχρεωτικό λόγο. Το σημαντικό αυτό ζήτημα δεν έχει μέχρι τώρα εξεταστεί από το Δικαστήριο, καθώς αυτό είχε μόνον την ευκαιρία να αποφανθεί επί της δυνατότητας των κρατών μελών να περιορίσουν τις περιπτώσεις στις οποίες οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως μπορούν να αρνηθούν να παραδώσουν ένα εκζητούμενο πρόσωπο⁶. Ωστόσο, στο μέτρο που το ζήτημα αυτό, αφενός, δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο εμπεριστατωμένης επιχειρηματολογίας εκ μέρους των κρατών μελών και, αφετέρου, δεν συνιστά απαραίτητο στοιχείο για να παρασχεθεί λυσιτελής απάντηση στο αιτούν δικαστήριο στην υπό κρίση περίπτωση, δεν θα το εξετάσω με τις προτάσεις μου.

A – Πρώτο προδικαστικό ερώτημα

24. Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο διακρίνει μεταξύ δύο φαινομενικά αλληλοαποκλειόμενων περιπτώσεων: είτε πρόκειται για έννοιες «αυτετελείς του δικαίου της Ένωσης» –των οποίων το περιεχόμενο και η ερμηνεία καθορίζονται συνεπώς με ομοιόμορφο τρόπο από το δίκαιο της Ένωσης το οποίο σιωπηρά εναρμονίζει τα εθνικά δίκαια– είτε οι έννοιες αυτές ερμηνεύονται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο⁷.

25. Με το σύνολο των γραπτών και προφορικών παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου υποστηρίζεται ότι οι έννοιες που περιλαμβάνονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλασιού συνιστούν αυτοτελείς έννοιες του δικαίου της Ένωσης.

26. Κατά τη γνώμη μου, ένας τόσο αυστηρός διαχωρισμός μεταξύ, αφενός, των αυτοτελών εννοιών του δικαίου της Ένωσης και, αφετέρου, των εννοιών που παραπέμπουν στο εθνικό δίκαιο δεν επιτρέπει την ορθή κατανόηση της προβληματικής που αποτελεί τη βάση του υπό κρίση προδικαστικού ερωτήματος. Πράγματι, η επίμαχη διάταξη δεν φαίνεται να ακολουθεί εμφανώς μια τέτοια διάκριση. Το ερώτημα που τίθεται από το αιτούν δικαστήριο αφορά το σύνολο των εννοιών που περιλαμβάνονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλασιού και οι οποίες συνιστούν την πρώτη από τις εξαιρέσεις στον προβλεπόμενο από τη διάταξη αυτή προαιρετικό λόγο μη εκτελέσεως. Θα συνιστούσε τεχνητή κατασκευή να θεωρηθεί η διάταξη αυτή ως σύνολο αυτοτελών εννοιών που τίθενται παρατακτικώς. Η εν λόγω διάταξη προβλέπει μάλλον ανεξάρτητες ή αυτοτελείς *ελάχιστες απαιτήσεις* ή *εγγυήσεις* του δικαίου της Ένωσης οι οποίες, λαμβάνοντας τη μορφή λεπτομερώς

6 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 2009, Wolzenburg, C-123/08, EU:C:2009:616, σκέψεις 58 επ., και της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψεις 32 έως 35 και 52.

7 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 2006, Van Esbroeck (C-436/04, EU:C:2006:165, σκέψη 35), της 16ης Νοεμβρίου 2010, Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, σκέψη 38), της 14ης Νοεμβρίου 2013, Baláz (C-60/12, EU:C:2013:733, σκέψη 26), και της 27ης Μαΐου 2014, Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, σκέψη 79).

περιγραφομένων πραγματικών καταστάσεων, συνιστούν εσωτερικές εξαιρέσεις στην προβλεπόμενη από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσίου δυνατότητα μη αναγνώρισεως αποφάσεων. Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, οι αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως-πλαίσίου 2009/299 καταδεικνύουν τη βούληση του νομοθέτη να θεσπίσει «σαφείς και κοινές βάσεις για τη μη αναγνώριση των αποφάσεων» και «κοινές λύσεις»⁸ σχετικά με τις ερήμην αποφάσεις.

27. Πράγματι, το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσίου προβλέπει έναν προαιρετικό λόγο μη εκτελέσεως σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν εμφανίστηκε στη δίκη του. Υπάρχουν ωστόσο τέσσερις εξαιρέσεις οι οποίες στερούν τη δικαστική αρχή εκτελέσεως από τη δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως⁹. Οι περιπτώσεις αυτές προβλέπονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσίου το οποίο διευκρινίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η αρχή εκτελέσεως οφείλει να εκτελεί την απόφαση παρά την απουσία του ενδιαφερομένου από τη δίκη¹⁰.

28. Το σύστημα αυτό απαιτεί συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών εκδόσεως και εκτελέσεως που βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη. Στην πράξη, εναπόκειται στη δικαστική αρχή εκδόσεως να διευκρινίσει στο ένταλμα συλλήψεως –σύμφωνα με το έντυπο που επισυνάπτεται ως παράρτημα στην απόφαση-πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση-πλαίσιο 2009/299– τον τρόπο με τον οποίον τηρήθηκαν οι εγγυήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4α. Εάν η αρχή εκδόσεως σημειώσει το τετραγωνίδιο που αναφέρει ότι ο ενδιαφερόμενος δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως, η εν λόγω αρχή οφείλει ρητώς να διευκρινίσει αν ο ενδιαφερόμενος κλητεύθηκε αυτοπροσώπως (σημείο 3.1.α του εντύπου που επισυνάπτεται ως παράρτημα στην απόφαση-πλαίσιο) ή, σε περίπτωση που δεν κλητεύθηκε αυτοπροσώπως, αν είχε δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως (σημείο 3.1.β του εντύπου αυτού). Υπό τη δεύτερη αυτή εκδοχή, η αρχή εκδόσεως οφείλει να επισημάνει (σύμφωνα με το σημείο 4 του εντύπου) τον τρόπο με τον οποίο έχει εκπληρωθεί ο σχετικός όρος. Αυτό προϋποθέτει απαραίτητως περιγραφή των πραγματικών περιστατικών καθώς και νομικό χαρακτηρισμό συγκεκριμένων στοιχείων, σύμφωνα με την εκτίμηση της αρχής εκδόσεως.

29. Το γεγονός ότι η αρχή εκδόσεως υποχρεούται να παράσχει τις πληροφορίες αυτές σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά στο σημείο 4 του εντύπου επιβεβαιώνει τον ρόλο ελέγχου ή εξακριβώσεως που αναγνωρίζεται στην αρχή εκτελέσεως. Οι πληροφορίες που περιέχονται στο ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο ενδιαφερόμενος ενημερώθηκε παρέχουν τη δυνατότητα στην αρχή εκτελέσεως να ασκήσει τις αρμοδιότητές της όσον αφορά την άρνηση εκτελέσεως μέσω ενός ανεξάρτητου ελέγχου των όρων και εγγυήσεων που προβλέπονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσίου. Ο ανεξάρτητος αυτός έλεγχος που πραγματοποιείται από την αρχή εκτελέσεως πρέπει να πραγματοποιείται υπό το φως του αυτοτελούς περιεχομένου των σαφών και κοινών εγγυήσεων που προβλέπονται από τις εσωτερικές εξαιρέσεις στον προαιρετικό λόγο μη αναγνώρισεως αποφάσεων του εν λόγω άρθρου 4α.

30. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο ρόλος του ανεξάρτητου ελέγχου το οποίο επιτελεί η αρχή εκτελέσεως περιορίζεται σε εξακρίβωση του νομικού χαρακτηρισμού (σημεία 3.1.β, 3.2 ή 3.3 του εντύπου) των πραγματικών περιστατικών όπως αυτά παρουσιάστηκαν από την αρχή εκδόσεως (σημείο 4 του εντύπου). Αντιθέτως προς τα επιχειρήματα που η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου προέβαλαν κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίου συζήτησεως, η ως άνω αρμοδιότητα δεν συνεπάγεται ότι η αρχή εκτελέσεως μπορεί να αμφισβητήσει τα πραγματικά περιστατικά που έχουν αποδειχθεί από την αρχή εκδόσεως. Πράγματι από την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης –όπως επίσης και από την αρχή της οικονομίας των διαδικαστικών ενεργειών– απορρέει ότι η αρχή εκτελέσεως δεσμεύεται από τα πραγματικά περιστατικά που μνημονεύονται από την αρχή εκδόσεως.

8 — Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 4 και 11 της αποφάσεως-πλαίσίου 2009/299.

9 — Βλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 40).

10 — Βλ. αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως-πλαίσίου 2009/299.

31. Όσον αφορά τις πρακτικές συνέπειες που απορρέουν από τις εγγυήσεις που προβλέπονται από τη δεύτερη περίπτωση της εναλλακτικής δυνατότητας του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαisiού, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, ανεξαρτήτως του εάν η αρχή εκδόσεως σημείωσε, στο σημείο 3 του εντύπου του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, ότι ο μη κλητευθείς αυτοπροσώπως ενδιαφερόμενος είχε δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως, η αρχή εκτελέσεως μπορεί να εξακριβώσει αν πληρούνται οι θεσπιζόμενες με τη διάταξη αυτή ιδιαίτερες κοινές προϋποθέσεις, λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που παρέχονται στο σημείο 4 του εντύπου από την αρχή εκδόσεως.

32. Από το σύστημα της αποφάσεως-πλαisiού, όπως αυτό εφαρμόζεται στην πράξη, προκύπτει ότι οι εξαιρέσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαisiού συνιστούν αυτοτελείς εγγυήσεις που περιέχουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις οι οποίες επιβάλλονται από το δίκαιο της Ένωσης και των οποίων η τήρηση ελέγχεται από τις αρχές εκτελέσεως. Υπό την έννοια αυτή, οι εν λόγω απαιτήσεις προσδιορίστηκαν στην απόφαση-πλαίσιο κατά τρόπο *αυτόνομο* και *κοινό* στα κράτη μέλη.

33. Η ύπαρξη ακριβώς των κοινών αυτοτελών εγγυήσεων που θεσπίζονται από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της αποφάσεως-πλαisiού είναι αυτή που καθιστά δυνατή την εγκαθίδρυση με το άρθρο 4α ενός συστήματος που ευνοεί την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων, τηρουμένων παραλλήλως των δικαιωμάτων άμυνας. Υπό το φως των δύο αυτών σκοπών η απόφαση-πλαίσιο ορίζει τις έννομες συνέπειες των διαδικαστικών πράξεων των κρατών μελών, χωρίς ωστόσο να θεσπίζει συγκεκριμένους δικονομικούς κανόνες.

34. Πράγματι, από το περιεχόμενο της αποφάσεως-πλαisiού, καθώς και από τις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως-πλαisiού 2009/299, προκύπτει σαφώς ότι το καθεστώς που εγκαθιδρύθηκε από το δίκαιο της Ένωσης σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισεως στις ερήμην εκδοθείσες αποφάσεις δεν έχει ως σκοπό να εναρμονίσει τους δικονομικούς κανόνες των κρατών μελών. Πρώτον, η αναφορά σε «[άλλες] δικονομικ[ές] απαιτήσε[ις]» του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού υποδηλώνει ότι η διάταξη αυτή έχει ένα ελάχιστο δικονομικό περιεχόμενο που πρέπει να συμπληρωθεί από το εθνικό δικονομικό δίκαιο¹¹. Δεύτερον, η αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως-πλαisiού 2009/299 ρητώς τονίζει ότι η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο «δεν έχει εκπονηθεί για να ρυθμίζει τις μορφές και μεθόδους, περιλαμβανομένων και των δικονομικών απαιτήσεων, που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των αποτελεσμάτων που προσδιορίζονται στην παρούσα απόφαση-πλαίσιο και που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των εθνικών δικαίων των κρατών μελών»¹².

35. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι δικονομικοί κανόνες, ιδίως αυτοί που σχετίζονται με την επίδοση ή την κοινοποίηση των διαδικαστικών πράξεων, εξακολουθούν να διέπονται από το εθνικό δίκαιο, σύμφωνα άλλωστε με την αρχή της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών και τη νομική φύση των αποφάσεων-πλαisiών. Επομένως, το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού θεσπίζει μόνον τις ελάχιστες απαιτήσεις υπό τη μορφή πραγματικών περιστάσεων που πρέπει να συντρέχουν και καταλείπει στο εθνικό δίκαιο την επιλογή των δικονομικών κανόνων.

36. Κατά συνέπεια, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαisiού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιέχει αυτοτελείς ελάχιστες απαιτήσεις των οποίων η τήρηση πρέπει να ελέγχεται κατά τρόπο ανεξάρτητο από τη δικαστική αρχή εκτελέσεως κατά την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως εκδοθέντος προς εκτέλεση αποφάσεως η οποία εκδόθηκε χωρίς ο ενδιαφερόμενος να εμφανιστεί αυτοπροσώπως στη δίκη του.

11 — Το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται από τις *προπαρασκευαστικές εργασίες*, όπου η απάλειψη του όρου «autres» είχε αποτελέσει αντικείμενο συζήτησεως. Βλ. έγγραφο του Συμβουλίου 6501/08, της 26 Φεβρουαρίου 2008, σημείο 24 και έγγραφο του Συμβουλίου 8074/08, της 8ης Απριλίου 2008, σ. 5. Η πρόταση αυτή δεν έγινε δεκτή και ο όρος «autres» παρέμεινε σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις.

12 — Ομοίως, η αιτιολογική σκέψη 14 υπογραμμίζει την απουσία εναρμονίσεως των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά την έναρξη νέας δίκης.

B – Δεύτερο προδικαστικό ερώτημα

37. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο, πρώτον, σχετικά με την ερμηνεία που πρέπει εν γένει να δοθεί στις έννοιες που περιλαμβάνονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαίσιου. Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινιστεί αν μια κατάσταση όπως αυτή της υπό κρίση υποθέσεως εμπίπτει σε μία από τις δύο περιπτώσεις που προβλέπονται από τη διάταξη αυτή. Μετά από ορισμένες γενικές παρατηρήσεις, θα εξετάσω τις ιδιαιτερότητες των περιπτώσεων που προβλέπονται από την επίμαχη διάταξη σε σχέση με τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως.

1. Γενικές παρατηρήσεις

38. Η θεμελιώδης σημασία, εν γένει στο δίκαιο της Ένωσης και ειδικότερα στην οικονομία της αποφάσεως-πλαίσιου, της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της αρχής –που συνδέεται άμεσα με αυτήν– της αμοιβαίας αναγνώρισεως, δεν αμφισβητείται¹³. Το Δικαστήριο έχει πολλάκις υπενθυμίσει ότι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισεως, που αποτελεί τον «ακρογωνιαίο λίθο» της δικαστικής συνεργασίας, συνεπάγεται ειδικότερα ότι τα κράτη μέλη *καταρχήν* υποχρεούνται να εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό εντάλμα συλλήψεως¹⁴. Συνεπώς, τα κράτη μέλη αυτά μπορούν να αρνηθούν την εκτέλεση ενός τέτοιου εντάλματος μόνον στις περιπτώσεις υποχρεωτικής ή προαιρετικής μη εκτελέσεως που απαριθμούνται εξαντλητικώς στα άρθρα 3 έως 4α της αποφάσεως-πλαίσιου. Επιπλέον, η εκτέλεση ενός ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως μπορεί να εξαρτάται μόνον από μία εκ των προϋποθέσεων που περιοριστικώς προβλέπονται στο άρθρο 5¹⁵. Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως κατά τη μεταφορά των διατάξεων αυτών στο εσωτερικό τους δίκαιο, ωστόσο δεν επιτρέπεται να προσδίδουν στους όρους αυτούς περιεχόμενο ευρύτερο από αυτό που προκύπτει από την ομοιόμορφη ερμηνεία της διατάξεως αυτής¹⁶.

39. Όσον αφορά το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου, από την αιτιολογική σκέψη 3 της αποφάσεως-πλαίσιου 2009/299 προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να θέσει τέλος στην κατάσταση που προέβλεπε το άρθρο 5 της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584 στην αρχική μορφή της, κατά το οποίο εναπόκειτο στην αρχή εκτελέσεως να εκτιμήσει εάν οι διασφαλίσεις που παρασχέθηκαν ως προς τη δυνατότητα νέας εκδικάσεως της υποθέσεως ήταν επαρκείς¹⁷.

40. Εντούτοις, η πρόβλεψη λόγων μη εκτελέσεως μαρτυρεί ότι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισεως δεν συνεπάγεται απόλυτη υποχρέωση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως¹⁸. Ειδικότερα, το άρθρο 4α της αποφάσεως-πλαίσιου συνιστά λόγο μη εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως ο οποίος ρητώς συνδέεται με τα δικαιώματα άμυνας στη διάρκεια ποινικής δίκης που οδήγησε στην έκδοση ερήμην καταδικαστικής αποφάσεως¹⁹. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου προβλέπει αυτοτελείς απαιτήσεις προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας οι οποίες καθιστούν δυνατό να διασφαλιστεί η εκτέλεση του εντάλματος

13 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, γνωμοδότηση 2/13, της 18ης Δεκεμβρίου 2014 (EU:C:2014:2454, σημείο 191).

14 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

15 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU, C-404/15, EU:C:2016:198, σκέψη 80).

16 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2008, Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437, σκέψη 43), και της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517 σκέψη 37). Το Δικαστήριο συνήγαγε, κατ' αναλογία, όσον αφορά την απόφαση-πλαίσιο 2005/214/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2005, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών (ΕΕ 2005, L 76, σ. 16), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ, του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24), ότι «οι λόγοι αρνήσεως της αναγνώρισεως και της εκτελέσεως των αποφάσεων αυτών πρέπει να ερμηνεύονται στενά». Βλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, Baláz (C-60/12, EU:C:2013:733, σκέψη 29).

17 — Υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 41).

18 — Απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012, West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, σκέψη 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Βλ., επίσης, υπό την έννοια αυτή, την απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU, C-404/15, EU:C:2016:198).

19 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2013, Radu (C-396/11, EU:C:2013:39, σκέψη 37).

συλλήψεως ακόμη και αν ο ενδιαφερόμενος δεν εμφανίστηκε στη δίκη του. Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι η απόφαση-πλαίσιο 2009/299 επέτρεψε μια συγκεκριμένη εξέλιξη προς το σκοπό της αμοιβαίας αναγνώρισεως, η εξέλιξη αυτή κατέστη δυνατή δια της εισαγωγής ελάχιστων και αυτοτελών ουσιαστικών εγγυήσεων θεσπιζομένων από το δίκαιο της Ένωσης.

41. Ως εκ τούτου, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισεως δεν μπορεί μόνη να χρησιμεύσει ως οδηγός για την ερμηνεία του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', της αποφάσεως-πλαισίου, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή αποτελεί εξαίρεση από τη δυνατότητα εφαρμογής ενός λόγου μη εκτελέσεως του οποίου η ύπαρξη ρητώς συναρτάται με την τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Επομένως, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ειδικής αυτής διατάξεως πρέπει να καθορίσουν την ερμηνεία της.

42. Πρώτον, δεν αμφισβητείται ότι πρόκειται για διάταξη η οποία περιγράφει λεπτομερώς ορισμένες πραγματικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται.

43. Δεύτερον, δεν μπορεί να αγνοηθεί ότι η διάταξη αυτή εντάσσεται στον ειδικό τομέα του ποινικού δικαίου, γεγονός το οποίο συνεπάγεται την ύπαρξη αυξημένων εγγυήσεων²⁰.

44. Τρίτον, η διάταξη αυτή συνδέεται στενά με τα θεμελιώδη δικαιώματα όπως τα δικαιώματα άμυνας και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής που κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

45. Συναφώς, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαισίου πρέπει να ερμηνεύεται πρωτίστως σε σχέση με τον σκοπό του σεβασμού των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου και παράλληλα τη βελτίωση της αμοιβαίας αναγνώρισεως των δικαστικών αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών²¹. Ο σκοπός της προστασίας των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου απορρέει επίσης από τις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 8 της αποφάσεως-πλαισίου 2009/299, που αποτελούν έκφραση της βούλησης θεσπίσεως ενός συστήματος το οποίο να είναι σύμφωνο με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

46. Κατά τη νομολογία αυτή, το δικαίωμα του κατηγορουμένου να εμφανίζεται ενώπιον δικαστηρίου –το οποίο απορρέει από το αντικείμενο και τον σκοπό του συνόλου του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη, στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ)²²– δεν είναι απόλυτο και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ο κατηγορούμενος μπορεί, εξ ιδίας βουλήσεως, να παραιτηθεί του δικαιώματος αυτού, ρητώς ή σιωπηρώς, αλλά κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτησης. Στο πλαίσιο αυτό, κρίθηκε ότι διαδικασία που διεξάγεται ερήμην του κατηγορουμένου δεν είναι άνευ άλλου τινός αντίθετη προς το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ. Αυτό ισχύει ιδίως στην περίπτωση που ο κατηγορούμενος μπορεί μετέπειτα να αξιώσει να αποφανθεί εκ νέου ένα δικαστήριο, αφού ακούσει τις απόψεις του, και στην περίπτωση που αποδειχθεί ότι παραιτήθηκε του δικαιώματός του να παραστεί στη δίκη και να αμυνθεί ή ότι είχε την πρόθεση να φυγοδικήσει²³.

47. Το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να αποφανθεί επί της συμβατότητας του συστήματος που θεσπίζεται με το άρθρο 4α της αποφάσεως-πλαισίου προς τα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη. Στην απόφαση Melloni, το Δικαστήριο τόνισε το γεγονός ότι η λύση την οποία επέλεξε ο νομοθέτης της Ένωσης συνίσταται στο να προβλέπονται εξαντλητικώς οι υποθετικές περιπτώσεις όπου η εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως εκδοθέντος προς εκτέλεση αποφάσεως εκδοθείσας ερήμην πρέπει να θεωρείται ως μη θίγουσα τα δικαιώματα άμυνας²⁴.

20 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2008:264, σκέψη 72).

21 — Βλ. άρθρο 1 της αποφάσεως-πλαισίου 2009/299. Βλ., επίσης, απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 51).

22 — Βλ., μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, 12 Φεβρουαρίου 1985, Colozza κατά Ιταλίας, CE:ECHR:1985:0212JUD000902480, § 27.

23 — Βλ., μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, 1η Μαρτίου 2006, Sejdovic κατά Ιταλίας [GC], CE:ECHR:2006:0301JUD005658100, §§ 82, 86 έως 88 και 99.

24 — Απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 44).

48. Ο γενικός σκοπός της αποφάσεως-πλαίσιου —ήτοι να διευκολύνει και να επιταχύνει τη δικαστική συνεργασία²⁵— πρέπει επομένως να σταθμιστεί με τον ειδικό σκοπό του σεβασμού του δικαιώματος του κατηγορουμένου να εμφανιστεί αυτοπροσώπως στη δίκη, ο οποίος αποτελεί τη βάση του άρθρου 4α που προστέθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299.

49. Εν ολίγοις, για τους τρεις προαναφερθέντες λόγους, επιχείρημα, όπως αυτό που προβάλλει η Ολλανδική Κυβέρνηση, το οποίο στηρίζεται στη διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της αποφάσεως-πλαίσιου με σκοπό, αποκλειστικά, τη βελτίωση της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των δικαστικών αποφάσεων δεν μπορεί να ευδοκιμήσει. Μια τέτοια επιχειρηματολογία δεν μπορεί να προβληθεί σε βάρος των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών, ακόμη και αν κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε άρνηση εκτελέσεως του εντάλματος συλλήψεως.

50. Σε απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό α), φρονώ ότι, για την ερμηνεία των κοινών εγγυήσεων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 4α της αποφάσεως-πλαίσιου, πρέπει να προκριθεί η γραμματική ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως η οποία να αναγνωρίζει πλήρως τη σημασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

2. «Προσωπική κλήτευση» και «ενημέρωση δι' άλλων μέσων ...»

51. Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, υπό β), αφορά το αν μια κατάσταση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαίσιου.

52. Κατά την Ολλανδική και την Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, οι απαιτήσεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαίσιου πληρούνται εν προκειμένω. Αντιθέτως, η Επιτροπή εκτιμά ότι η δεύτερη δυνατότητα που προβλέπεται από την εν λόγω διάταξη απαιτεί ο ενδιαφερόμενος να τελεί πράγματι εν γνώσει της ημερομηνίας και του τόπου διεξαγωγής της δίκης, πράγμα που σημαίνει ότι η γνώση αυτή δεν μπορεί να στηρίζεται σε πλάσμα δικαίου. Η Επιτροπή φρονεί ως εκ τούτου ότι από τις πληροφορίες που παρέσχε η δικαστική αρχή εκδόσεως δεν προκύπτει ότι αποδείχθηκε κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση ότι ο ενδιαφερόμενος γνώριζε την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης. Ο P. Dworzecki υποστηρίζει ότι από την αιτιολογία που επικαλέστηκε η αρχή εκδόσεως δεν προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις του άρθρου 132 του πολωνικού κώδικα ποινικής δικονομίας πληρούνταν.

53. Προκαταρκτικώς επισημαίνεται ότι εναπόκειται αποκλειστικώς στον εθνικό δικαστή να εκτιμήσει τα πραγματικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του. Πρέπει, ωστόσο, να υπομνηστεί, σε συμφωνία με όσα υποστήριξαν η Ολλανδική και η Πολωνική Κυβέρνηση, ότι όταν, σε μια κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης, δικαστήριο εκτελέσεως κρίνει ότι οι πληροφορίες που διαβιβάζονται από το κράτος μέλος εκδόσεως δεν είναι επαρκείς, οφείλει να ζητήσει από τη δικαστική αρχή εκδόσεως να του παράσχει πρόσθετες πληροφορίες το συντομότερο δυνατόν²⁶, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, αποφάσεως-πλαίσιου²⁷.

54. Στο πλαίσιο αυτό, θα εξειδικεύσω τα κριτήρια που μπορούν να συναχθούν από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαίσιου, προκειμένου να καταστεί δυνατό στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως.

25 — Βλ. απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012, West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, σκέψη 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

26 — Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, Baláž (C-60/12, EU:C:2013:733, σκέψη 31).

27 — Επί της ερμηνείας της διατάξεως αυτής, βλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 97).

55. Το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαίσιου αναφέρεται σαφώς σε δύο περιπτώσεις: ο ενδιαφερόμενος πρέπει είτε να έχει «κλητευθεί αυτοπροσώπως», είτε να έχει «δ' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως [...]». Η αιτιολογική σκέψη 7 της αποφάσεως-πλαίσιου 2009/299, καθώς και η ίδια η δομή του εντύπου που επισυνάπτεται ως παράρτημα στην απόφαση-πλαίσιο, επιβεβαιώνουν τη διάκριση αυτή.

56. Σύμφωνα με την *πρώτη περίπτωση της εναλλακτικής δυνατότητας*, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει κλητευθεί αυτοπροσώπως και να έχει με τον τρόπο αυτό ενημερωθεί σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης. Όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου, το υποκείμενο της προσωπικής κλητεύσεως είναι αναμφίβολα ο ενδιαφερόμενος.

57. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ο καθορισμός των δικονομικών κανόνων κλητεύσεως ανήκει στα κράτη μέλη δεν αρκεί προκειμένου να γίνει δεκτή μια ερμηνεία της έννοιας της «προσωπικής κλητεύσεως» η οποία θα βασιζόταν σε ένα *πλάσμα δικαίου* σύμφωνα με το οποίο κοινοποίηση σε *πρόσωπο* άλλο από τον ενδιαφερόμενο θα μπορούσε να θεωρηθεί ως προσωπική κλήτευση.

58. Όπως υποστηρίζουν η Επιτροπή, η Ολλανδική και η Πολωνική Κυβέρνηση, μια έμμεση κλήτευση δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως προσωπική κλήτευση. Αυτό θα ήταν όχι μόνον αντίθετο στη χρήση και στη συνήθη έννοια της εκφράσεως τόσο στην καθομιλουμένη όσο και στην νομική γλώσσα (που υπονοεί ότι η προσωπική κλήτευση πραγματοποιήθηκε με «άμεσο» τρόπο), αλλά επίσης, όπως υποστηρίζει η Πολωνική Κυβέρνηση, ανακόλουθο σε σχέση με το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαίσιου που προβλέπει μια δεύτερη περίπτωση κατά την οποία η πληροφoρία μπορεί να παρέχεται «δ' άλλων μέσων».

59. Τέλος, είναι σαφές ότι οι αρχές του κράτους μέλους εκδόσεως φέρουν το βάρος αποδείξεως ότι έλαβε πράγματι χώρα προσωπική κλήτευση. Κατά συνέπεια, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ορθώς η πολωνική δικαστική αρχή εκδόσεως επέλεξε το σημείο που αντιστοιχεί στο σημείο 3.1.β του εντύπου, στο μέτρο που αυτή έκρινε, στην υπόθεση της κύριας δίκης, ότι ο ενδιαφερόμενος δεν είχε κλητευθεί αυτοπροσώπως.

60. Η *δεύτερη περίπτωση της εναλλακτικής δυνατότητας* που προβλέπεται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', της αποφάσεως-πλαίσιου αφορά την περίπτωση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος «είχε δ' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως για την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης αυτής, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης».

61. Το περιεχόμενο της διατάξεως αυτής εκφράζει με σαφήνεια ότι απαιτείται πραγματικό αποτέλεσμα στερούμενο αμφισημίας.

62. Οι ειδικές εγγυήσεις που προβλέπονται από τη διάταξη αυτή αφορούν τον τρόπο ενημερώσεως –αυτή οφείλει να είναι επίσημη και όχι απλώς περιστασιακή ή άτυπη–, το περιεχόμενό της –αυτή οφείλει να περιλαμβάνει την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης–, και το αποτέλεσμα της –ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει ενημερωθεί *πραγματικά*, με τέτοιο τρόπο ώστε το γεγονός της γνώσεως της προγραμματισμένης δίκης να αποδεικνύεται με τρόπο *αναμφίβολο*.

63. Όλες οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει επομένως να πληρούνται σωρευτικώς. Το γεγονός ότι υπήρχε «γνώση» της δίκης δεν απαλλάσσει από την υποχρέωση παροχής επίσημης και πραγματικής ενημερώσεως σχετικά με την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης αυτής.

64. Εξάλλου, δεν αμφισβητείται, όπως παραδέχθηκε η Ολλανδική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι το βάρος αποδείξεως περί του ότι πράγματι παρασχέθηκε επίσημη και πραγματική ενημέρωση φέρουν οι αρχές του κράτους μέλους εκδόσεως. Τέλος, όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις της Επιτροπής κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η δεύτερη αυτή περίπτωση της εναλλακτικής δυνατότητας υπόκειται σε αυστηρότερες απαιτήσεις ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, πολλώ δε μάλλον που παρέχει πλείονες δυνατότητες όσον αφορά τα μέσα επιτεύξεως του αποτελέσματος αυτού.

65. Τα κράτη μέλη που υπέβαλαν παρατηρήσεις στην υπό κρίση υπόθεση υποστήριξαν ότι οι απαιτήσεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, δεύτερη περίπτωση, της αποφάσεως-πλασιού πληρούνταν εν προκειμένω λόγω, αφενός, της ελλείψεως επιμέλειας εκ μέρους του P. Dworzecki και, αφετέρου, των πληροφοριών που περιέχονται στο ένταλμα συλλήψεως και κατά τις οποίες ο P. Dworzecki είχε «ομολογήσει την ενοχή του και είχε δεχθεί εκ των προτέρων την ποινή που είχε προτείνει ο εισαγγελέας».

66. Προκειμένου να καταλήξουν στο ως άνω συμπέρασμα, τα εν λόγω κράτη μέλη στηρίζονται ιδίως στην αιτιολογική σκέψη 8 της αποφάσεως-πλασιού 2009/299 η οποία, παραπέμποντας στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αναφέρει ότι «[...] όταν εξετάζεται κατά πόσον ο τρόπος με τον οποίο παρέχεται η πληροφορία επαρκεί ώστε να εξασφαλίζεται η επίγνωση του προσώπου όσον αφορά τη δίκη, ιδιαίτερη προσοχή μπορεί, κατά περίπτωση, να προσδίδεται και στη δέουσα προσπάθεια που καταβάλλει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο προκειμένου να λάβει πληροφορίες που απευθύνονται σε αυτόν». Κατά την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η αιτιολογική αυτή σκέψη καταδεικνύει τη βούληση του νομοθέτη να μην υπερβεί το επίπεδο προστασίας που εγγυάται το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Αντιθέτως, για την Επιτροπή, η αιτιολογική σκέψη 8 αποτελεί την έκφραση συμβιβασμού μεταξύ των κρατών μελών, στο πλαίσιο του οποίου ο επίδικος λόγος αρνήσεως θεωρήθηκε βεβαίως προαιρετικός λόγος, χωρίς πάντως αυτό να σημαίνει μείωση των εγγυήσεων που προβλέπονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλασιού.

67. Δεν συμμερίζομαι την άποψη της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου. Το γράμμα του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλασιού δεν προβλέπει καμία εξαίρεση στην απαίτηση παροχής επίσημης και πραγματικής ενημερώσεως σχετικά με την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος έλαβε σε κάποιο βαθμό γνώση αυτής διά μέσων που δεν πληρούν τις απαιτήσεις της εν λόγω διατάξεως. Με τον τρόπο αυτό, η ερμηνευτική αξία της αιτιολογικής σκέψεως 8 δεν αμφισβητείται. Πράγματι, δεδομένου ότι το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλασιού προβλέπει έναν προαιρετικό λόγο αρνήσεως, οι αρχές εκτελέσεως θα μπορούσαν ενδεχομένως να προβούν επίσης στην παράδοση του εκζητουμένου προσώπου αν η επίμαχη κατάσταση δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις που απαριθμούνται στα στοιχεία α' έως δ' του άρθρου αυτού. Όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, τα κράτη μέλη θα ήταν ακόμη υποχρεωμένα να τηρήσουν τις απαιτήσεις της ΕΣΔΑ, σύμφωνα με όσα προκύπτουν από τις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 15 της αποφάσεως-πλασιού 2009/299.

68. Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, η πληροφορία κατά την οποία ο P. Dworzecki είχε «ομολογήσει την ενοχή του και είχε δεχθεί εκ των προτέρων την ποινή που είχε προτείνει ο εισαγγελέας» δεν παρέχει καμία ένδειξη σχετικά με την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης ούτε εμπεριέχει οποιαδήποτε παραίτηση από το δικαίωμα αυτοπροσώπων εμφάνισης.

69. Συναφώς, επισημαίνεται ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει κρίνει ότι «η ενημέρωση κάποιου για τις ποινικές διώξεις που ασκούνται εναντίον του συνιστά νομική πράξη τέτοιας σημασίας ώστε πρέπει να πληροί τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις που εγγυώνται την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου, η δε αόριστη και ανεπίσημη γνώση

δεν θα αρκούσε»²⁸. Επομένως, η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κατ' ανάγκην περιπτωσιολογική, παρέχει παραδείγματα όπου εικασίες σχετικά με ιδιωτικές επικοινωνίες ή με ανεπίσημες πληροφορίες δεν κρίθηκε ότι πληρούσαν τις εγγυήσεις επαρκούς γνώσεως²⁹. Ομοίως, κοινοποίηση σε άλλο πρόσωπο (για παράδειγμα, ένα δικηγόρο), σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, απαιτεί ιδιαίτερη επιμέλεια προκειμένου να γίνει δεκτό ότι ο ενδιαφερόμενος παραιτήθηκε από το δικαίωμά του να εμφανιστεί στη δίκη³⁰.

70. Ασφαλώς, η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου δεν αποκλείει ορισμένα αποδεδειγμένα πραγματικά περιστατικά να μπορούν να αποδείξουν άνευ ετέρου ότι ο κατηγορούμενος γνώριζε ότι μια ποινική διαδικασία βρισκόταν σε εξέλιξη και ότι δεν είχε την πρόθεση να εμφανιστεί στη δίκη ή επεδίωκε να φυγοδικήσει³¹. Ωστόσο, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, σε περίπτωση ελλείψεως προσωπικής κλητεύσεως, η παραίτηση από το δικαίωμα εμφανίσεως δεν μπορεί να συναχθεί από την απουσία του ενδιαφερομένου από τη δίκη³². Ομοίως, η έλλειψη επιμέλειας εκ μέρους του ενδιαφερομένου δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην παραίτηση από το δικαίωμα εμφανίσεως στη δίκη³³. Αντιθέτως, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να επιδεικνύουν αυξημένη επιμέλεια σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος δεν έχει κλητευθεί αυτοπροσώπως³⁴.

71. Σε κάθε περίπτωση, οι απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαίσιου εγγυώνται τον σεβασμό των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη. Μολονότι, σύμφωνα με τις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη, οι διατάξεις αυτές έχουν την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, ωστόσο το γεγονός αυτό δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία, δυνάμει του άρθρου 52, παράγραφος 3, του Χάρτη.

72. Το Δικαστήριο, σε διαφορετικό πλαίσιο, έχει κρίνει ότι το δικαίωμα του κατηγορουμένου να παρίσταται αυτοπροσώπως στη δίκη δεν είναι απόλυτο³⁵.

73. Όσον αφορά το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη που προβλέπεται στο άρθρο 47 του Χάρτη καθώς και τα δικαιώματα άμυνας που κατοχυρώνονται από το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Χάρτη, το Δικαστήριο, με την απόφαση Melloni, διευκρίνισε ότι η υποθετική περίπτωση στην οποία αναφέρεται το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', της αποφάσεως-πλαίσιου ορίζει «[τις] προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο ενδιαφερόμενος πρέπει να θεωρείται ότι παραιτήθηκε οικειοθελώς και κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση του δικαιώματός του να παρίσταται στη δίκη του, με αποτέλεσμα η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως προς εκτέλεση της ποινής εκ μέρους του καταδικασθέντος ερήμην προσώπου να μην μπορεί να εξαρτάται

28 — Βλ., μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, 12 Οκτωβρίου 1992, T. κατά Ιταλίας, CE:ECHR:1992:1012JUD001410488, § 28· 18 Μαΐου 2004, Somogyi κατά Ιταλίας, CE:ECHR:2004:0518JUD006797201, § 75, και Sejdonic κατά Ιταλίας [GC] προπαρατεθείσα, § 99.

29 — Βλ., μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, T. κατά Ιταλίας, προπαρατεθείσα, § 28· Somogyi κατά Ιταλίας, προπαρατεθείσα, § 75· 12 Ιουνίου 2007, Pititto κατά Ιταλίας, CE:ECHR:2007:0612JUD001932103, §§ 68 και 70· 6 Οκτωβρίου 2015, Coniac κατά Ρουμανίας, CE:ECHR:2015:1006JUD000494107, § 53. Βλ., επίσης, ΕΔΔΑ, 23 Μαΐου 2006, Kounov κατά Βουλγαρίας, CE:ECHR:2006:0523JUD002437902.

30 — Βλ., μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, 8 Ιουνίου 2006, Kaya κατά Αυστρίας, CE:ECHR:2006:0608JUD005469800, § 30, και 27 Μαΐου 2004, Yavuz κατά Αυστρίας, CE:ECHR:2004:0527JUD004654999, § 49.

31 — Βλ., μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, Sejdonic κατά Ιταλίας [GC], προπαρατεθείσα, § 99. Βλ., επίσης, απόφαση του ΕΔΔΑ της 28ης Φεβρουαρίου 2008, Demebukon κατά Βουλγαρίας, CE:ECHR:2008:0228JUD006802001, όπου το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου διαπίστωσε ότι το άρθρο 6 δεν είχε παραβιαστεί σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος, εκπροσωπούμενος από δικηγόρο, τελούσε εν γνώσει της δίκης, αλλά άλλαξε τον τόπο κατοικίας του κατά παράβαση ρητής διαταγής να μην το πράξει. Ωστόσο, στην απόφαση του ΕΔΔΑ της 24ης Απριλίου 2012, Haralampiev κατά Βουλγαρίας, CE:ECHR:2012:0424JUD002964803, η γνώση της διαδικασίας δεν κρίθηκε επαρκής για να θεωρηθεί ότι είχε αποδειχθεί ότι ο κατηγορούμενος παραιτήθηκε κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση από το δικαίωμά του να εμφανιστεί στη δίκη.

32 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, ΕΔΔΑ, Sejdonic κατά Ιταλίας [GC], προπαρατεθείσα, § 87. Εξάλλου, «ο κατηγορούμενος δεν υποχρεούται να αποδείξει ότι δεν σκόπευε να φυγοδικήσει, ούτε ότι η απουσία του οφειλόταν σε ανωτέρα βία» (βλ., μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, Colozza κατά Ιταλίας, προπαρατεθείσα, § 30).

33 — Βλ. ΕΔΔΑ, 8 Οκτωβρίου 2015, Azdajic κατά Σλοβενίας, CE:ECHR:2015:1008JUD007187212, § 57 και 58.

34 — Βλ., μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, Somogyi κατά Ιταλίας, προπαρατεθείσα, § 70, και Kaya κατά Αυστρίας, προπαρατεθείσα, § 30.

35 — Απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 49). Βλ. επίσης, σε διαφορετικό πλαίσιο, αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745, σκέψεις 50 έως 53), της 15ης Μαρτίου 2012, G (C-292/10, EU:C:2012:142, σκέψεις 48 επ.), καθώς και της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, σκέψεις 54 και 55).

από την προϋπόθεση ότι το πρόσωπο αυτό μπορεί να επιτύχει τη διεξαγωγή νέας δίκης παρουσία του εντός του κράτους μέλους εκδόσεως»³⁶. Εξ αυτού συνάγεται ότι, εντός του ειδικού πεδίου της αποφάσεως-πλαισίου, δεν στοιχειοθετείται προσβολή του δικαιώματος για δίκαιη δίκη όταν, μεταξύ άλλων, ο κατηγορούμενος ενημερώθηκε για την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης ακόμη και αν δεν παρέστη αυτοπροσώπως³⁷.

74. Επομένως, από τη διατύπωση του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαισίου προκύπτει σαφώς ότι, ως προς το συγκεκριμένο σημείο, το δίκαιο της Ένωσης διασφαλίζει *ευρύτερη προστασία* από αυτήν της ΕΣΔΑ, καθόσον προβλέπει ρητή εγγύηση σχετικά με το αποτέλεσμα της κοινοποίησης, η οποία πρέπει έτσι να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης. Γενική γνώση των ποινικών διώξεων δεν ικανοποιεί τους όρους της εν λόγω διατάξεως.

75. Επομένως, οι εξαιρέσεις στη δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, που προβλέπονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου, βασίζονται σε σαφείς και ακριβείς απαιτήσεις οι οποίες εγγυώνται αυξημένο πεδίο προστασίας ακριβώς διότι οι εξαιρέσεις αυτές συνεπάγονται την υποχρεωτική εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως σε περίπτωση ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως.

76. Τέλος, πρέπει να υπομνηστεί ότι, από συστηματική άποψη, η εφαρμογή του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', της αποφάσεως-πλαισίου επιτρέπει τη συναγωγή τεκμηρίου παραιτήσεως από το δικαίωμα του κατηγορουμένου να εμφανιστεί αυτοπροσώπως στη δίκη και, εν αντιθέσει προς το σημείο δ της διατάξεως αυτής, δεν εγγυάται το δικαίωμά του να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο.

77. Όπως υπογραμμίστηκε ήδη, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει, βάσει των πραγματικών στοιχείων που διαθέτει και σύμφωνα με τα προμνημονευθέντα κριτήρια, αν αποδείχθηκε κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση ότι ο P. Dworzecki έλαβε γνώση της δίκης εν ευθέτω χρόνω βάσει επίσημων και πραγματικών πληροφοριών σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης. Ωστόσο, για να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο και με την επιφύλαξη των πρόσθετων πληροφοριών που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου, φρονώ ότι η κλήτευση που πραγματοποιείται με τον τρόπο που περιγράφεται στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί τον όρο κατά τον οποίο ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει «δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως» υπό την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαισίου στο μέτρο που δεν μπορεί να αποδειχθεί κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση ότι η κλήτευση παραδόθηκε πράγματι στο εκζητούμενο πρόσωπο.

78. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι οι διαφορετικές καταστάσεις που προβλέπονται στα στοιχεία α' έως δ', του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου συνιστούν ένα πλέγμα κανονιστικών ρυθμίσεων το οποίο λειτουργεί ως συνεκτικό σύστημα. Επομένως, αν η παράδοση δεν μπορεί να επιτραπεί βάσει του στοιχείου α', είναι δυνατό να βασιστεί σε άλλη περίπτωση η οποία να καθιστά δυνατό τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας διασφαλίζοντας παράλληλα το δικαίωμα προσφυγής ή νέας εκδικάσεως της υποθέσεως.

36 — Απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 52).

37 — Απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 49). Όπως επισημαίνει το Δικαστήριο, η ερμηνεία αυτή ακολουθεί την προσέγγιση του ΕΔΔΑ στις αποφάσεις του της 14ης Ιουνίου 2001, Medenica κατά Ελβετίας (CE:ECHR:2001:0614JUD002049192, § 56 έως 59), Sejdic κατά Ιταλίας, προπαρατεθείσα (§ 84, 86 και 98), καθώς και Haralampiev κατά Βουλγαρίας, προπαρατεθείσα (§ 32 και 33).

79. Στο πλαίσιο αυτό, η Πολωνική Κυβέρνηση διευκρίνισε ότι η εθνική έννομη τάξη της προβλέπει τη δυνατότητα να ζητηθεί νέα δίκη. Το στοιχείο αυτό, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει το δικαστήριο εκδόσεως να κρίνει ότι οι προϋποθέσεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της αποφάσεως-πλαίσιου πληρούνται εν προκειμένω.

80. Τέλος, πρέπει επίσης να προστεθεί, για παν ενδεχόμενο, ότι το άρθρο 4α, παράγραφος 1, καθώς και η αιτιολογική σκέψη 6 της αποφάσεως-πλαίσιου 2009/299 ορίζουν ότι οι ως άνω περιπτώσεις προβλέπονται διαζευκτικώς. Τίποτε δεν εμποδίζει την αρχή εκδόσεως να επισημάνει ότι διάφορες προϋποθέσεις πληρούνται σωρευτικά, δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αλληλοαποκλειόμενες. Μια τέτοια πληροφόρηση, περισσότερο εξαντλητική, θα διευκόλυνε την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και την ταχύτητα της συνεργασίας.

81. Συμπερασματικά, από το γράμμα της επίμαχης διατάξεως καθώς και από την εν γένει οικονομία και τον σκοπό της αποφάσεως-πλαίσιου προκύπτει ότι η εφαρμογή του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i της αποφάσεως-πλαίσιου απαιτεί ο ενδιαφερόμενος να έχει κλητευθεί *άμεσα και προσωπικά* ή, αν αυτό δεν συμβεί, να προκύπτει κατά τρόπο *μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση* ότι ο ενδιαφερόμενος *τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης βάσει επίσημων και πραγματικών πληροφοριών* σχετικά με την προγραμματισμένη *ημερομηνία και τον τόπο* διεξαγωγής της δίκης αυτής.

VI – Πρόταση

82. Υπό το φως των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα ερωτήματα τα οποία υπέβαλε το rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο Άμστερνταμ) ως εξής:

- 1) Το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, έχει την έννοια ότι περιέχει αυτοτελείς ελάχιστες απαιτήσεις των οποίων η τήρηση πρέπει να ελέγχεται κατά τρόπο ανεξάρτητο από τη δικαστική αρχή εκτελέσεως κατά την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος προς εκτέλεση αποφάσεως η οποία εκδόθηκε χωρίς ο ενδιαφερόμενος να εμφανιστεί αυτοπροσώπως στη δίκη του.
- 2) Το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο i, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299, έχει την έννοια ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να κλητευθεί, σύμφωνα με τους εφαρμοστέους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, *άμεσα και προσωπικά* ή, αν αυτό δεν συμβεί, πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο *μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση* ότι ο ενδιαφερόμενος *τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης βάσει επίσημων και πραγματικών πληροφοριών* σχετικά με την προγραμματισμένη *ημερομηνία και τον τόπο* διεξαγωγής της δίκης αυτής.